

## INFORMACIJE ZA STUDENTE I PLAN RADA

| <b>Naziv predmeta:</b> METODE ISTRAŽIVANJA I DOKUMENTOVANJA U KONZERVACIJI I RESTAURACIJI MA |                 |          |                   |             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------|-------------------|-------------|
| Šifra predmeta                                                                               | Status predmeta | Semestar | Broj ECTS kredita | Fond časova |
|                                                                                              | Obavezni        | II       | 4                 | 2P+2V       |

### Studijski programi za koje se organizuje :

Interdisciplinarni studijski program **KONZERVACIJA I RESTAURACIJA - MASTER**

**Uslovljenost drugim predmetima:** Nema uslovljenosti

### Ciljevi izučavanja predmeta:

Ovladavanje naprednim metodama istraživanja i dokumentacije i izrada tehničke studije odabranog primera. Zbog potencijalnih studenata koji na master dolaze sa drugih fakulteta, u prvom delu se kratko ponavljaju osnovne metode, a zatim se uvode napredne metode, pre svega one koje zahtevaju posebnu opremu i izvode se u saradnji sa stručnjacima iz drugih oblasti. Osposobljavanje za procenu potrebe za određenim analizama, timski radi s naučnicima drugih naučnih oblasti, kao i učestvovanje u interdisciplinarnoj analizi rezultata i izvođenje zaključaka o umetničkim materijalima i tehnikama i procesima degradacije, u funkciji potrebnog konzervatorskog tretmana.

### Ishodi učenja

Nakon završenog kursa student:

- poznaje napredne metode istraživanja i dokumentacije koje su deo proširenih ispitivanja u konzervaciji i restauraciji;
- sposoban je da učestvuje u interdisciplinarnim timovima;
- sposoban je da stavi rezultate ispitivanja u kontekst istorije i materijala umetničkog predmeta;
- sposoban je da napravi naprednu konzervatorsku dokumentaciju.

**Ime i prezime nastavnika i saradnika:** dr Daniela Korolija Crkvenjakov, vanredni profesor

**Metod nastave i savladanja gradiva:** Predavanja kombinuju upoznavanje sa principima naprednih metoda istraživanja i dokumentacije i proučavanje studija slučaja. Studenti na primerima uče kakve se informacije dobijaju primenom odabranih metoda, koja je uloga konzervatora u interdisciplinarnom timu, kako se dobijene informacije koriste u konzervatorskoj praksi i upoznaju se sa primerima tehničkih studija umetničkih predmeta koja može da bude i sama cilj konzervatorskog projekta.

U sklopu vežbi predviđena je izrada tehničke studije odabranog predmeta.

## PLAN RADA

| Nedjelja i datum   |        | Naziv metodskih jedinica za predavanja (P), vježbe (V).<br>Planirani oblik provjere znanja (PZ: domaći zadaci, kontrolni testovi, kolokvijumi, ....)                                                     |
|--------------------|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pripremna nedjelja |        | Priprema i upis semestra.                                                                                                                                                                                |
| I                  | P      | Značaj ispitivanja i dokumentacije. Pristup predmetu konzervacije. Značaj poznavanja tehnika i materijala u umetnost. Komunikacija kroz dokumentaciju .                                                  |
|                    | V / PZ | Grupna vežba dokumentacije predmeta. Relevantnost informacija o predmetu sadržanih u konzervatorskom kartonu.                                                                                            |
| II                 | P      | Načini dokumentovanja osnovnih karakteristika predmeta. Konzervatorska dokumentacija                                                                                                                     |
|                    | V / PZ | Analiza primera konzervatorskih kartona i diskusija.                                                                                                                                                     |
| III                | P      | Metodološki pristup ispitivanju: od neinvazivnih ka invazivnim ispitivanjima. Osnovne metode imidžinga. Ultraljubičasto svetlo. Značaj poznavanja konzervatorske istorije predmeta.                      |
|                    | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                             |
| IV                 | P      | Ispitivanje i dokumentovanje nevidljivih slojeva i struktura: infracrveno svetlo, rendgen i termovizija.                                                                                                 |
|                    | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                             |
| V                  | P      | Uvod u izradu tehničke studije predmeta.                                                                                                                                                                 |
|                    | V / PZ | Analiza primera i diskusija. Podela zadataka za samostalan rad.                                                                                                                                          |
| VI                 | P      | Neinvazivne metode za ispitivanje sastava materijala. Primena EDXRF tehnike u ispitivanju predmeta kulturnog nasleđa. Mogućnosti i limiti u utvrđivanju materijala i tehnike izrade umetničkog predmeta. |

|                                                                                                                                                                                                   |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| VII                                                                                                                                                                                               | P      | Stratigrafska ispitivanja na uzorcima – mogućnosti i ograničenja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| VIII                                                                                                                                                                                              | P      | Naučno konzervatorska analiza umetničke tehnike – koja znanja se kombinuju?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| IX                                                                                                                                                                                                | P      | Studija slučaja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Diskusija                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| X                                                                                                                                                                                                 | P      | Studija slučaja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Diskusija                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| XI                                                                                                                                                                                                | P      | Preciznost i tačnost merenja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Vežba preciznosti i tačnosti merenja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| XII                                                                                                                                                                                               | P      | Dokumentovanje uslova sredine.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Analiza primera i diskusija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| XIII                                                                                                                                                                                              | P      | Prezentacija tehničke studije (samostalnog rada) sa obrazlaganjem metodologije istraživanja i dokumentacije                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Diskusija u grupi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| XIV                                                                                                                                                                                               | P      | Prezentacija tehničke studije (samostalnog rada) sa obrazlaganjem metodologije istraživanja i dokumentacije                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Diskusija u grupi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| XV                                                                                                                                                                                                | P      | Prezentacija tehničke studije (samostalnog rada) sa obrazlaganjem metodologije istraživanja i dokumentacije                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                   | V / PZ | Diskusija u grupi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <i>Nedjelje završnih i popravnih ispita, Zaključivanje ocjena</i>                                                                                                                                 |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Obaveze studenta u toku nastave:</b> Prisustvovanje predavanjima, urađen samostalni rad (pismeno), pripremljena prezentacija rezultata samostalnog rada (usmeno obrazlaganje rezultata grupi). |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Konsultacije:</b> dr Daniela Korolija Crkvenjakov, posle predavanja i u dogovoru sa studentima, uključujući i online konsultacije.                                                             |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Opterećenje studenta u časovima:</b>                                                                                                                                                           |        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Nedjeljno</b><br><b>4 kredita x 40/30 = 5 sati i 20 min</b><br><b>Struktura:</b><br>Predavanja: 2 časa<br>Vježbe: 2 časa<br>Samostalni rad uključujući i konsultacije: 2 sata i 20 min         |        | <b>U toku semestra</b><br><b>Nastava i završni ispit:</b> 5 sati 20 min x 16 = <b>85 sati 20 min</b><br><b>Neophodne pripreme</b> prije početka semestra (administracija, upis, ovjera)<br>2 x (5 sati i 20 min) = <b>10 sati 40 min</b><br><b>Ukupno opterećenje za predmet</b> 4x30 = <b>120 sati</b><br><b>Dopunski rad</b> za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 24 sata (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmeti)<br><b>Struktura opterećenja:</b><br>85 sati 20 min (Nastava)+10 sati 40 min (Priprema) + 24 sata (Dopunski rad) |

**Literatura: Predavanja (pdf), odabrani članci iz stručne literature:**

A. Jelikić, V. Nikolić, Tehnologija izrade zidnih slika u crkvi Blagoveštenja manastira Krušedola. *Saopštenja* 50 (2018) 145-160.

A. Jelikić, D. Stanojević, O zlatu na sopoćanskim freskama, *Saopštenja* 49 (2017) 57-74.

J. Gulan, Istraživanje tehnike zidnog slikarstva u crkvi manastira Bođani, *Građa za proučavanje spomenika kulture Vojvodine* 28 (2015), 202-219. <http://www.pzzzsk.rs/izdavastvo/gradja-br-28.html>

D. Korolija Crkvenjakov i drugi, *Ikonostas manastira Krušedola – naučno-konzervatorska studija*, Novi Sad 2011.

Letellier, Robin, Werner Schmid, and François LeBlanc. 2007. *Recording, Documentation, and Information Management for the Conservation of Heritage Places: Guiding Principles*. Los Angeles, CA: Getty Conservation Institute. [http://hdl.handle.net/10020/gci\\_pubs/recordim](http://hdl.handle.net/10020/gci_pubs/recordim)

Eppich, Rand, and Amel Chabbi, eds. 2007. *Recording, Documentation and Information Management for the Conservation of Heritage Places: Illustrated Examples*. Los Angeles, CA: Getty Conservation Institute. [http://hdl.handle.net/10020/gci\\_pubs/recordim\\_vol2](http://hdl.handle.net/10020/gci_pubs/recordim_vol2)

**Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:**

*Samostalni rad – tehnička studija odabranog predmeta - pismeni rad: 30 poena*

*Prezentacija tehničke studije sa obrazlaganjem metodologije istraživanja i dokumentacije: 30 poena*

*Završni ispit: 40 poena*

***Prelazna ocjena se dobija ako se kumulativno sakupi najmanje 50 poena.***

| Ocjena      | A      | B     | C     | D     | E     |
|-------------|--------|-------|-------|-------|-------|
| Broj poena' | 90-100 | 80-89 | 70-79 | 60-69 | 50-59 |

**Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:** dr Daniela Korolija Crkvenjakov, vanr.prof.